

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE

- 1) Zagospodarowanie przestrzenne,
  - Granice stref ochrony konserwatorskiej,
  - Uwarunkowania ochrony środowiska,
  - Własność gruntów i budynków,
  - Infrastruktura techniczna,
  - Identyfikacja problemów,
- 2) Gospodarka,
  - Główni pracodawcy/ struktura i trendy,
  - Struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie miasta /trendy,
  - Ilość podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w danych sektorach/trendy,
  - Identyfikacja problemów,
- 3) Sfera społeczna,
  - Struktura demograficzna i społeczna/trendy,
  - Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji,
  - Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych,
  - Struktura organizacji pozarządowych,
  - Identyfikacja problemów,
- 4) Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi ww. sektorów,
- 5) Analiza SWOT

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU

- 1) Strategia Rozwoju Województwa,
- 2) Strategia Rozwoju Powiatu
- 3) Strategia Rozwoju Gminy,
- 4) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy,

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

- 1) Podokresy programowania: 2007-2013, i lata następne,
- 2) Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru (wyznaczenie granic) i uzasadnienie,
- 3) Podział na projekty i zadania inwestycyjne,
- 4) Kryteria wyboru pilotażu i kolejność realizacji,
- 5) Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

IV. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2007 – 2013 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

- Planowane działania przestrzenne (techniczno-materialne)

V. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2007 – 2013
(OBLIGATORYJNIE) I NA LATA NASTĘPNE (FAKULTATYWNIE)

VI. SYSTEM WDRAŻANIA

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

VIII. PODSUMOWANIE

IX. ZAŁĄCZNIKI

WSTĘP

Wiele dzielnic miast, a nawet całych miast w Polsce, jest zagrożonych całkowitą degradacją społeczno-ekonomiczną, ze względu na utratę dotychczasowych funkcji administracyjnych, gospodarczych itp. oraz obecne trendy migracyjne. Problem ten dotyczy dużej liczby miast średniej i małej wielkości oraz dzielnic (w szczególności śródmiejskich) w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Przejawami procesu degradacji społeczno-gospodarczej tych ośrodków jest postępująca dekapitalizacja zabudowy miejskiej i przestrzeni urbanistycznej, niszczenie obiektów o wartościach kulturowych, ograniczanie działalności gospodarczej oraz niski poziom przedsiębiorczości, wynikający z niskiej mobilności zawodowej mieszkańców czy wreszcie zagrożenie przestępczością.

Trzcianko-Zdrój to miasto, które ciągle ulega przeobrażeniom, tak jak zmieniają się jego mieszkańcy. Wyzwanie polega na tym, aby ulice, budynki, place i tereny zielone stworzyły harmonijną całość, powiązaną z potrzebami i stylem życia zamieszkujących ją ludzi. Wiąż pomiędzy miejscową społecznością a miejscowymi zabytkami jest zbyt cenna, by ją lekceważyć, a jej utrzymanie wymaga stałej uwagi i świadomego, planowego działania. Dobry pomysł może nie tylko „ożywić” zapomniane budynki, ale także zaktywizować społeczność lokalną – w odpowiednio przekształconym miejscu mieszkańcy odkrywają na nowo własną historię i nawiązują więź z teraźniejszością.

Celem niniejszego dokumentu jest zaplanowanie, w perspektywie kilku lat, działań mających na celu powstrzymanie owego procesu degradacji. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Trzcianko-Zdrój powstał jako realizacja polityki państwa wyrażonej w Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, odnoszącej się do rewitalizacji obszarów miejskich. Plan jest dokumentem zaakceptowanym przez Radę Ministrów w dniu 31 stycznia 2006 r. jako wytyczna do koordynacji i narzędzie do wspomagania wysiłków podmiotów gospodarczych i samorządów w dziedzinie rozwoju ekonomicznego i społecznego. Dokument ten stanowi przesłankę dla przygotowywania Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) i programów operacyjnych, a także rządowych i samorządowych programów rozwoju.

24 stycznia br. Rada Ministrów zaakceptowała projekt układu Programów Operacyjnych oraz priorytetów na lata 2007 – 2013. Przyjęty projekt zakłada przygotowanie 16 regionalnych programów operacyjnych, 5 krajowych programów operacyjnych oraz programów europejskiej współpracy terytorialnej. W projekcie przedstawiono również listę priorytetów, jakie będą realizowane w ramach programów operacyjnych.

Dla 16 regionalnych programów operacyjnych utworzony został zestaw dziedzin wsparcia, zgodny z projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ws. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z dnia 21.12.2005 r.:

Badania i rozwój technologiczny (BRT), innowacje i przedsiębiorczość,

Spółeczeństwo informacyjne,

Inicjatywy lokalne w zakresie zatrudnienia i rozwoju oraz wsparcie dla struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy,

Środowisko,

Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń przyrodniczych i technologicznych,

Turystyka,

Inwestycje w kulturę,

Inwestycje w transport,

Inwestycje energetyczne,
Inwestycje w kształcenie (zwłaszcza zawodowe),
Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia oraz w infrastrukturę społeczną.

Dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego jako instrument finansujący wyznaczył min. priorytet Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy w ramach priorytetu Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast określił rodzaje kwalifikujących się projektów:

- Projekty z zakresu rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowane w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej.
- Projekty z zakresu rewitalizacji historycznych obszarów miejskich.
- Projekty z zakresu rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych.
- Projekty z zakresu rewitalizacji obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności.
- Projekty z zakresu budowy i rozbudowy publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu.
- Projekty z zakresu budowy, rozbudowy, odbudowy i adaptacji infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury.
- Projekty z zakresu tworzenia systemów zabezpieczeń przed nielegalnym wywozem dzieł sztuki oraz zabezpieczenie zabytków ruchomych i nieruchomych przed kradzieżą i zniszczeniem.

Niniejszy program powstał jako realizacja powyższych programów i instrumentów finansowych. Zasadniczym celem jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez:

. rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miasta i dzielnic mieszkaniowych w mieście;

Rewaloryzacja urbanistyczna będzie polegać na wsparciu kompleksowych działań technicznych, takich jak: remonty, modernizacja infrastruktury podstawowej oraz rewaloryzacja zabudowy, poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i ruchu pieszego, zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, w tym renowacja obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na terenach rewitalizowanych. Projekty obejmować będą także działania na rzecz walki z patologiami społecznymi. Ich koncentracja na obszarach problemowych pozwoli na przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego pewnych grup, które w wyniku trudnej sytuacji na rynku pracy znalazły się na marginesie życia społecznego. Socjologiczną miarą powodzenia projektów dot. rewitalizacji będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych na rzecz rozwoju gospodarczego, kultury i demokracji. Opracowanie i akceptacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Trzcianko-Zdrój pozwolą na pozyskanie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru

Gospodarczego (EOG), budżetu państwa, budżetu samorządów terytorialnych oraz ze źródeł prywatnych.

Projekty dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich będą wdrażane w powiązaniu z projektami z zakresu żywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych i ułatwienia przedsiębiorstwom warunków prowadzenia działalności gospodarczej – poprzez dostarczenie im dogodniejszych warunków, a także Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Wdrażanie pilotażowych projektów rewitalizacji miast i dzielnic miast, w ramach tego działania, wpłynie na stworzenie potencjału dla przyszłej realizacji w Polsce Inicjatywy Wspólnotowej URBAN (po 2006 r.).

Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na lata 2007-2013 (z elementami prognozy do roku 2020) - Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r. w jednym ze swoich celów głównych 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich definiuje cel szczegółowy 2.3. Poprawa warunków życia ludności oraz funkcji gospodarczych i społecznych wsi, którego strategia dąży do Poprawy jakości życia na wsi, podniesienie atrakcyjności wsi jako miejsca pracy, zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej poprzez wzrost dochodów rolniczych, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. W ramach tego celu realizowane będą projekty odnoszące się do odnowy wsi oraz zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Zasady, którymi członkowie Unii Europejskiej powinni się kierować w kreowaniu przyszłej polityki rozwoju wsi, to:

- żywotna wieś. jest korzystna nie tylko dla mieszkańców wsi, ale i dla całego społeczeństwa,
- potrzeba zachowania różnorodności wsi i uczynienie rolnictwa wielofunkcyjnym,
- podniesienie konkurencyjności sektora rolnego,
- polityka rozwoju wsi musi mieć zastosowanie wobec wszystkich obszarów wiejskich i służyć potrzebom całego społeczeństwa,
- polityka rozwoju wsi powinna być wprowadzana na zasadach partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym, zgodnie z zasadą subsydiarności,
- programy partnerskie muszą ponosić większą odpowiedzialność za tworzenie i dostarczanie wszechstronnych strategii opartych na jasno zdefiniowanych celach i rezultatach,
- konieczne i pilne jest znaczące uproszczenie polityki rozwoju wsi.

Uchwalony przez Radę Miejską w Trzcińsku-Zdroju Lokalny Program Rewitalizacji miasta Trzcińsko-Zdrój na lata 2007-2013 i lata kolejne będzie stanowił załącznik do wniosku Gminy Trzcińsko-Zdrój, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowych i innych zarządców nieruchomości, instytucji użyteczności publicznej, wspólnot mieszkaniowych (o ile zgłoszą gotowość i zostaną objęci Programem) o ubieganie się o środki strukturalne Unii Europejskiej.

I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE

1) Zagospodarowanie przestrzenne,

- Granice stref ochrony konserwatorskiej,

O zasobie środowiska kulturowego podstawowych informacji dostarczają: rejestr zabytków oraz ewidencja konserwatorska Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

1.1 W rejestrze zabytków z terenu miasta Trzcianko-Zdrój znajdują się:

- Ratusz Staromiejski ul. Rynek 15 nr rejestru 99 z dnia 15.05.1956r.
- Dawny Dom Zdrojowy (obecnie Dom Pomocy Społecznej) al. Róż 1, nr rejestru 112 z dnia 09.01.2003r.
- Obwarowania Miejskie (mury obronne wraz z basztami i bramami) nr rejestru 396 z dnia 18.11.1963r.
- Budynek poczty, ul. Rynek 3 nr rejestru 1254 z dnia 21.12.1993r.
- Park dawnego Domu Zdrojowego, al. Róż 1 nr rejestru 112 z dnia 09.01.2003r.
- Teren Starego Miasta nr rejestru 39 z dnia 22.04.1955r.
- Kościół MB Nieustającej Pomocy nr rejestru 159 z dnia 01.08.1956r.

Wykaz obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej, na podstawie weryfikacji zabytkowego układu przestrzennego, przeprowadzonej przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków w 1993 roku:

A/ Obiekty zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków:

- Kamieniczka przy ul. Chojnickiej nr 1
- Kamieniczka przy ul. Chojnickiej nr 2
- Kamienica przy ul. Kościuszki nr 1
- Kamieniczka przy ul. 9 Maja nr 29

B/ Obiekty uznane za zabytkowe na podstawie art. 4 pkt 3 ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach:

Budynki przy ulicach:

- Chojnickiej n-ry 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17 oraz zespół stodół (usytuowany po obu stronach ulicy)
- Cmentarnej n-ry 1 (wraz z budynkiem gospodarczym), 4 (wraz z budynkiem gospodarczym), 5, 7 (bud. gospodarczy), 13 (wraz z budynkiem gospodarczym), 3 – młyn,
- Dworcowej n-ry 2, 3, 5 (wraz z budynkiem gospodarczym), 9, 11, 13, 17, 19, 21, 23, 26, 27, 29, 31, 39, 41, zespół budynków dworca kolejowego wraz z wieżą wodną,
- Kościelnej n-ry 1, 3, 5,
- Kościuszki n-ry 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 39, 41, 43, 45, 46
- Krótkiej n-ry 1 (bud. gospodarczy), 5
- 2 Lutego n-ry 2, 3 (szkoła), 8, 12, 14, 16, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46
- 9 Maja n-ry 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 28, 30, 31
- Mickiewicza nr 4 wraz z zespołem budynków gospodarczych
- Murarskiej nr 1, trafostacja
- Polnej n-ry 6, 8, 10, 16, 18, 20, 22
- Rynek n-ry 2, 4, 5 (wraz z budynkiem gospodarczym), 7, 8, 9, 12, 13, 14,
- Sienkiewicza n-ry 2, 2a, 4, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 28, 29, 33, 36, 37, 38, 40, 42, 47, 49, 51

- Sojuszników n-ry 1, 4, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 30,
- Wodnej nr 3 (posterunek policji)
- Wolności nr 3

Cmentarz komunalny, założony na terenie cmentarza ewangelickiego, przy ul. Cmentarnej: teren cmentarza wraz z kaplicą cmentarną, kaplica grobowa, murem ogrodzeniowym z bramką, zieleń.

Teren obszarów ochrony konserwatorskiej został wyznaczony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie i obejmuje teren Starego Miasta w okolicach murów obronnych oraz strefę ochronną 100 m od murów w kierunku zewnętrznym.

1.2. Środowisko kulturowe

Ochronę dóbr kultury materialnej regulują odrębne przepisy, zawierające zasady i warunki ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów chronionych prawem. W Trzciesku-Zdroju wyznaczono 6 stanowisk strefy ochrony archeologicznej częściowej ochrony (WII) i 63 stanowiska strefy ochrony archeologicznej ograniczonej ochrony (WIII).

1.3. Przestrzeń

O wysokich walorach krajobrazowych miasta Trzciesko-Zdrój stanowi ukształtowanie terenu oraz przepływające rzeki Rurzyca i Tywa oraz jezioro Miejskie przyległe brzegiem zachodnim do miasta. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzciesko-Zdrój proponuje się objąć ochroną obszar doliny Tywy z jeziorem Miejskim jako rejon o wysokich walorach krajobrazowych. W tym rejonie założono pielęgnację i kultywację krajobrazu, ochronę zasadniczych elementów fizjonomii i wzbogacenie ekspozycji (wprowadzenie zadrzewień śródpolnych i zalesienia). Zasada ta panuje również z uwagi na oddziaływanie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, w otulinie którego znajduje się teren miasta.

Identyfikacja problemów:

W strefach starej zabudowy znajdują się różne funkcje: mieszkalnictwo jednorodzinne i wielorodzinne, usługi. Funkcja ta powinna pozostać. Stara substancja mieszkalno-usługowa powinna być kompleksowo poddana remontom kapitalnym (w tym wprowadzenie pełnego wyposażenia technicznego) lub wymieniana. Tereny niezabudowane i po ewentualnych wyburzeniach powinny być przeznaczone dla potrzeb mieszkalnictwa z usługami oraz pod uzupełnienie zielenią z terenami wypoczynku codziennego dla mieszkańców, których niedostatek na tych obszarach jest bardzo niekorzystny dla mieszkańców.

- W znacznym stopniu występuje na tych obszarach „zaśmiecanie” krajobrazu substandardowymi obiektami. Należałoby poddać uporządkowaniu zaplecza budynków-zlikwidować zbędne komórki, oficyny oraz garaże i przeznaczyć je przede wszystkim na wspólną rekreację oraz właściwą obsługę komunikacyjną. Należy również dążyć do wymiany elementów dysharmonizujących i zastępować je budynkami plombowymi o architekturze nawiązującej do zabudowy staromiejskiej.

- Podstawowym jednak zagrożeniem dla utrzymania wielu wartościowych obiektów zabytkowych jest ich zły stan techniczny i brak środków finansowych dla inwestowania w remonty i renowacje zdekapitalizowanych obiektów. Zagrożenie to jest zdecydowanie mniejsze dla obiektów sakralnych i budowli prestiżowych. Zaniedbania użytkowe są najgroźniejsze dla zabudowy mieszkaniowej. Bardzo wiele z nich jest w złym stanie technicznym, niektóre nadają się do wyburzenia. Mieszkania w tych obiektach z reguły nie posiadają odpowiedniego standardu sanitarnego, nie spełniają norm cieplnych (piecowe ogrzewanie budynków).

- Zagrożeniem jest również powszechna i dość trudna do opanowania dewastacja krajobrazu kulturowego poprzez stosunkowo niskonakładowe inwestycje powodujące nieodwracalne

skutki jak: wymiana stolarki z naruszeniem zasad kompozycji, ocieplanie budynków (likwidacja detali architektonicznych), montaż reklam na eksponowanych elewacjach itp.

Dawny styl zabudowy i klimat miasta z początku XX wieku należy zachować i chronić przed niekorzystnymi przekształceniami poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wprowadzając zapisy ustalające sposoby i warunki zagospodarowania. Ponadto najcenniejsze obiekty należałoby wpisać do rejestru zabytków.

- Krajobraz zabytkowy miasta zniszczony jest w części powojennym budownictwem blokowym oraz wcześniejszymi decyzjami lokalizacji w śródmieściu parterowych obiektów, najczęściej handlowych – co jest niekorzystne dla właściwej ekspozycji zabytków.

Należałoby korzystać z każdej okazji (remont, ocieplenie, adaptacja parterów na sklepy) do podejmowania działań zmierzających do komponowania się budynków w zespole.

- Zasób wartości kulturowych powinien być przedmiotem szczególnej troski nie tylko władz samorządowych, ale i samych mieszkańców. Bez pomocy i dotacji z różnych źródeł, właściciele obiektów nie poradzą sobie ze zdekapitalizowaną historyczną substancją. Należałoby podjąć działania nie tylko polegające na biernej ochronie- w prawie miejscowym, ale poszerzyć formę czynnej ochrony poprzez udzielanie dotacji dla właścicieli obiektów zabytkowych.

•Uwarunkowania ochrony środowiska

Miasto Trzcieszko-Zdrój jest położone w zlewni dolnej Odry, a przez jej obszar przebiegają dwie zlewnie elementarne: zlewnia Rurzyca i Tywy. Największy obszar znajduje się w zlewni Rurzyca, która odwadnia w kierunku zachodnim jej centralną i północno-zachodnią część.

Na terenie miasta położone jest jezioro Miejskie (Trzygłowskie). Jezioro Trzygłowskie (Miejskie) należące do zlewni rzeki Rurzyca (zlewnia Odry) zajmuje powierzchnię 43,6 ha. Objętość wody wynosi 1350,0 tyś. m³ o III klasie czystości. Jezioro jest w opiece Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie – Koło PZW Trzcieszko-Zdrój nr 26.

Poza rzekami i naturalnymi zbiornikami wodnymi, wody powierzchniowe miasta wzbogaca sieć rowów melioracyjnych rozbudowanych w dolinie Rurzyca i Tywy. Wymienione obie rzeki w swych górnych biegach wykorzystują obniżenia rynnowe, które kontynuacje swoją znajdują poza gminą w tzw. „paśmie jezior bańskich”. Trzcieszko-Zdrój należy do obszarów o średniej ilości zasobów wód podziemnych, aczkolwiek wysokiej jakości. Budowa geologiczna determinuje warunki występowania wód podziemnych. W większej części obszaru przeważa pobór wód z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Zalegają one przeciętnie na głębokości 20-40 m p.p.t, z wyjątkiem ujęcia w Trzcieszku-Zdroju, gdzie poziom wodonośny występuje na rzędnej 8-10 m p.p.t.

Obszary bezpośredniej alimentacji płytkiego poziomu wód podziemnych wymagają ochrony przed zanieczyszczeniami, niekorzystnymi zrzutami ścieków i rolniczym wykorzystaniem ścieków.

Zauważalny efekt poprawy jakości wód osiągnięto zamykając składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Trzcieszko-Zdrój, położone w dolinie rzeki Rurzyca.

Wody powierzchniowe w mieście nie są objęte stałymi kompleksowymi badaniami stanu czystości. Czystość wód sklasyfikowano następująco:

- Rurzyca – kl. III i poza klasyfikacją
- Tywa – kl. II

Na terenie miasta występuje znaczne złoża torfu o stosunkowo dużych powierzchniach, w tym kilka powyżej 100 ha. Małe torfowiska rozsiane są po całym obszarze występując wśród kociołków wytopiskowych jako zagłębienia z roślinnością zielną – szuwały i turzycowiska. Torfowiska zmeliorowane służą często jako użytki zielone.

- Stan środowiska

Stan czystości podstawowych elementów środowiska jest zróżnicowany. W stosunku do stanu z lat 80, nastąpiła znaczna poprawa związana z redukcją części zagrożeń, ze zrealizowaniem urządzeń infrastruktury technicznej (systemy kanalizacji, oczyszczalnia ścieków) oraz zlikwidowaniem części zakładów produkcyjnych.

- Powietrze atmosferyczne uległo poprawie w zakresie zanieczyszczenia pyłem opadającym, zanieczyszczenie gazami NO₂ i SO₂ oraz pyłem zawieszonym w Trzcińsku-Zdroju, podobnie jak w całym województwie, jest niewielkie, znacznie poniżej dopuszczalnych norm. W układzie przestrzennym miasta stopień zanieczyszczenia jest zróżnicowany. Większe uciążliwości występują w rejonie drogi krajowej i zakładów wytwarzających palety, mniejsze na peryferiach miasta. Wzdłuż ulic o dużym natężeniu ruchu występują zanieczyszczenia spalinami z pojazdów. Dodatkowo zastosowano rozwiązania ekologiczne ogrzewania mieszkań i budynków wymieniając konwencjonalne kotłownie węglowe w zamian za nowoczesne opalane lekkim olejem opałowym. Dużą rolę w redukcji zanieczyszczeń spełniła termomodernizacja budynków.

- Wody powierzchniowe jeziora Miejskiego należały do elementów najbardziej zanieczyszczonych. Wybudowanie biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji, przerwało proces zanieczyszczenia jez. Miejskiego. Obecnie jez. Miejskie (Trzygłowskie) posiada III klasę czystości pod względem bakteriologicznym, natomiast pod względem biologicznym, z uwagi na nadmiar biogenów, występuje zakaz kąpieli.

- Gleby, jak w całym województwie, nie wykazują skażeń metalami ciężkimi, z wyjątkiem pasa 30-50 m usytuowanego przy drogach o dużym natężeniu ruchu (droga Nr 26).

- Hałas

Na terenie miasta funkcjonuje jeden zakład, dla którego w 1995 roku Urząd Wojewódzki w Szczecinie w drodze decyzji określił dopuszczalny poziom hałasu przenikający do środowiska. Zakładem tym jest Zakład Produkcyjno-Handlowy „PIRO” zlokalizowany przy ul. Cmentarnej 17 w Trzcińsku-Zdroju. Z uzasadnienia do decyzji wynika, że równoważny poziom hałasu przenikający do środowiska z terenu zakładu PIRO wynosi 55-59 dB i nie przekracza wartości dopuszczalnych w porze dziennej.

- Szata roślinna parków oraz leśna wykazuje dość dobry stan zdrowotny, nie stwierdza się zagrożeń spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza. Stwierdzono jedynie w ostatnim roku chorobę kasztanowców i przeprowadzone działania profilaktyczne polegające na niszczeniu chorych poprzez spalenie.

- Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadów odbywa się na zasadach określonych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Trzcińsko-Zdrój wykonanym w 2004 roku.

Oceniając obecny stan gospodarki odpadami zwrócono uwagę na kilka ważnych aspektów, a mianowicie:

1. Gmina Trzcińsko-Zdrój realizuje gospodarkę we własnym zakresie w oparciu o składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Drzesz.
2. Gmina wdraża sukcesywnie systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych: szkło i plastik.
3. Zbiórką odpadów na terenie gminy zajmuje się koncesjonowana firma wywozowa.
4. Zbiórka odpadów komunalnych oparta jest na pojemnikach 110-litrowych.
5. Na terenie gminy znajduje się jedno nieczynne składowisko odpadów komunalnych (obręb Czarnołęka), które zamknięto w 2003 roku i przewidziane jest do rekultywacji.

W Planie Gospodarki Odpadami dokonano szczegółowej analizy istniejącego stanu gospodarki odpadami. Działania z zakresu gospodarki odpadami gmina realizuje we własnym

zakresie w oparciu o składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Drzesz. Rozmieszczenie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów pokazano na poniższym rysunku.

- Powiązania ekologiczne

Jednym ze strategicznych kierunków ochrony i kształtowania żywych zasobów przyrody, przyjętym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jest realizacja utworzenia spójnego, ekologicznego systemu obszarów chronionych. Zadaniem tego systemu jest zachowanie istniejących wartości walorów przyrodniczo-krajobrazowych, w celu prowadzenia ekologicznych form gospodarki (np. uznanie nadrzędnej funkcji rolniczej oraz rozwój funkcji agroturystycznej, niedopuszczenie do degradacji wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony terenów przyrodniczych, podniesienie czystości atmosfery). Obszar Pojezierza Myśliborskiego, na którym położone jest miasto Trzcieńsko-Zdrój, jest węzłowym obszarem tego systemu. W mieście Trzcieńsko-Zdrój, z punktu widzenia ekologii, wyznaczyć można barierę przerywającą ten układ. Bariera jest zabudowa miejska (środowisko naturalne całkowicie przekształcone) oraz systemy komunikacji a szczególnie droga nr 26 oraz odgałęzienia tych szlaków.

W mieście i na zachód od miasta rozciąga się obszar chronionego krajobrazu – otulina Cedyńskiego Paru Krajobrazowego. W mieście dodatkowo jest park na rzeką Rurzycą i jezioro Miejskim oraz park przy Domu Opieki Społecznej. Znaczenie dla miasta, obydwu cennych pod względem przyrodniczym obszarów, jest ogromne, gdyż korzystnie działają one na warunki klimatyczno-zdrowotne, wrażenia estetyczne, warunki wypoczynku mieszkańców.

- Polityka ochrony środowiska

W dokumencie Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzcieńsko-Zdrój opracowanym w 2004 roku wyznaczone zostały cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Trzcieńsko-Zdrój. Stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat.

Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (dziedzina ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Miejski w Trzcieńsku-Zdroju, instytucje obligatoryjnie zajmujące się ochroną środowiska na obszarze gminy i Powiatu Gryfińskiego.

W celu realizacji Polityki ekologicznej dla gminy Trzcieńsko-Zdrój ustalono harmonogram prowadzenia zadań ekologicznych z rozbiem na zadania krótko i długookresowe oraz mechanizmy finansowo - ekonomiczne. Do najważniejszych kryteriów w skali gminy branych pod uwagę podczas sporządzania planu operacyjnego na lata 2004 – 2008 z perspektywą do roku 2012 w Programie Ochrony Środowiska wymieniono:

- cele i kierunki wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa;
- zadania i kierunki zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego;
- zadania i kierunki zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego;
- kryteria przyjęte w Strategii rozwoju Powiatu Gryfińskiego;
- cele i zadania przyjęte w strategii rozwoju gminy Trzcieńsko-Zdrój;
- dysproporcje pomiędzy stanem wymaganym a aktualnym;
- wymogi wynikające z obowiązujących ustaw;
- okresy przejściowe wynegocjowane przez Polskę dot. ustawodawstwa Unijnego;
- możliwość uzyskania wsparcia finansowego z różnych źródeł;
- ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia;
- obecne zaawansowanie inwestycji;
- potrzeby gminy ważne przy osiągnięciu zrównoważonego rozwoju;

- wielokrotna korzyść z tytułu realizacji przedsięwzięcia.

Władze Miasta i Gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest **funkcja regulacyjna**, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również **funkcje wykonawcze** (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne. Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżniamy dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

Wnioski z analizy uwarunkowań środowiska

Z analizy uwarunkowań środowiska naturalnego wynika, że ekorozwój jest możliwy do osiągnięcia w kontekście rozwoju miasta. Wynika to z :

* zaawansowanego procesu redukcji zanieczyszczeń i zagrożeń dla środowiska (zrealizowane inwestycje systemów kanalizacyjnych, oczyszczalnia ścieków, zamknięcie starego składowiska i wybudowanie nowego składowiska śmieci w m. Drzesz, wprowadzanie ekologicznych źródeł energii grzewczej). Związane z tym jest zahamowanie zanieczyszczenia jez. Miejskiego (Trzygłowskiego) i korzystny stan czystości powietrza.

* wybitnych walorów krajobrazowo-przyrodniczych dla rekreacji,

*korzystnych warunków życia i zamieszkania: zaopatrzenie mieszkańców w wodę pitną o dobrej jakości spełniającej normy, możliwości techniczne odprowadzenia ścieków, składowania odpadów poza miastem oraz dostępność (bliskość dojazdu) do terenów rekreacyjnych.

Możliwości przestrzennego rozwoju miasta wynikają również z ograniczeń fizjograficznych oraz predyspozycji terenów dla określonych funkcji uwarunkowanych stanem środowiska przyrodniczego. Rozwój ten ograniczają m.in.:

- bariery fizjograficzne – wynikające z położenia miasta nad jeziorem, co ogranicza rozbudowę miasta w kierunku wschodnim.
- bariery ekologiczne - należą tu wszystkie elementy środowiska biologicznie aktywnego (wody, trwałe użytki zielone) utrzymujące równowagę ekologiczną miasta, podkreślające jego estetykę oraz służące rekreacji mieszkańców, miasto jest położone w otulinie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego przez co z góry narzucone są pewne ograniczenia,
- bariery zasobowe - należą do nich żyzniejsze gleby klasy III i IVa.

W celu utrzymania równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym oraz zabezpieczeniu korzystnych pod względem zdrowotnym warunków zamieszkania i rekreacji mieszkańców, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody, należałoby podjąć działania zmierzające do:

- utrzymania w stanie dotychczasowym (ochrona przed zmianą użytkowania) obszarów najwartościowszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (tereny zieleni, wody, ciekawe formy krajobrazu);
- przywrócenia utraconych walorów obszarom zdewastowanym, elementom zagrożonym, poprzez rekultywację i zabiegi techniczne eliminujące te zagrożenia;
- do największych uciążliwości należą: hałas uliczny (ulice prowadzące ruch tranzytowy oraz główne ulice śródmiejskie) i związane z nim zanieczyszczenia powietrza, przemieszczanie

zanieczyszczeń pyłowych z obrzeży miasta do śródmieścia, niska emisja związana z ogrzewaniem piecowym starej substancji mieszkaniowej (należy wprowadzać ekologiczne źródła energii grzewczej);

- Własność gruntów i budynków,

Wg informacji uzyskanych z danych Urzędu Miejskiego w Trzcíńsku-Zdroju wynika, że własność gruntów i budynków w mieście Trzcíńsko-Zdrój przedstawia się następująco:

1. Grunty Skarbu Państwa	5,1	%
3. Grunty komunalne	19	%
4. Grunty		
przekazane w użytkowanie wieczyste	3,91	%
5. Grunty osób fizycznych	69,75	%
6. Grunty kościołów i związków wyznaniowych	0,2	%
7. Grunty powiatów	2,04	%
Razem: powierzchnia ewidencyjna		
Miasta Trzcíńsko-Zdrój	100,00	%

Łączna powierzchnia miasta wynosi 230 ha.

- Infrastruktura techniczna,

Gospodarka wodna

Miasto Trzcíńsko-Zdrój zaopatrywane jest w wodę z dwóch ujęć:

- pierwszego miejskiego, zlokalizowanego we wschodniej części miasta o zasobach w kat. „B” i wydajności $Q_{dmax} 500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{d\acute{s}r} 355 \text{ m}^3/\text{d}$
- drugiego miejskiego, zlokalizowanego w zachodniej części miasta o zasobach w kat. „B” i wydajności $Q_{dmax} 15,6 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{d\acute{s}r} 12 \text{ m}^3/\text{d}$

Woda rozprowadzana jest do odbiorców poprzez sieć wodociągową o charakterze pierścieniowym, obejmującą swoim zasięgiem całe miasto. Wydajność ujęcia wykorzystywana jest w 70%. Długość sieci wodociągowej wynosi 7.548,30 mb.

Gospodarka ściekowa

Miasto Trzcíńsko-Zdrój posiada oczyszczalnię ścieków mechaniczno-biologiczną, zlokalizowaną w zachodniej części miasta nad rzeką Rurzycą, o przepustowości średniej $400 \text{ m}^3/\text{d}$, co pozwala na obsłużenie 6000 mieszkańców przy dopływie ścieków wyłącznie sanitarnych.

Ścieki z całego miasta doprowadzone są do oczyszczalni kolektorami sanitarnymi głównymi. Część kolektorów tłocznych obsługują przepompownie. Stan techniczny sieci jest na ogół dobry, o wystarczającej przepustowości. Łączna długość kanalizacji sanitarnej wynosi 7.511,20 mb.

Wody deszczowe w przeważającej części odprowadzane są z ulic i placów oraz częściowo dachów poprzez sieć kanalizacji deszczowej do jeziora Miejskiego i rzek Rurzyca i Tywy. Na większości wylotów do jeziora Trzesiecko i rzeki Niezdobernej zamontowane są separatory wód opadowych. Łączna długość kanalizacji deszczowej wynosi ok. 200 mb.

Usuwanie odpadów stałych

Składowisko odpadów komunalnych dla miasta zlokalizowane jest poza granicami miasta, na terenie gminy Trzcianko-Zdrój, w m. Drzesz. Składowisko to obecnie funkcjonuje na oddanej do użytku jednej kwaterze. Oprócz tego składowisko wyposażone jest w boksy do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów oraz prasę do odpadów z agregatem prądotwórczym. Po całkowitym wypełnieniu pierwszej kwatery planuje się wybudowanie kolejnych. W mieście prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów metodą donoszenia. W tym celu w mieście rozstawionych jest 11 zestawów pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. Metodą tą zbierane jest szkło i plastik.

Energetyka

Miasto Trzcianko-Zdrój zasilane jest z dwóch stron w energię elektryczną z sieci elektroenergetycznej 15 kV liniami napowietrznymi średnich napięć z GPZ Chojna. W roku 1995 mieście zużycie energii elektrycznej wyniosło 950 kWh/M*rok co stanowi około 70% wielkości zużycia energii elektrycznej na poziomie średniej krajowej.

Układ komunikacji kołowej

Miasto Trzcianko-Zdrój jest ważnym węzłem drogowym. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 26 kierunek zachód-wschód, relacji granica państwa (Krajnik Dln.) – Chojna – Trzcianko-Zdrój – Myślibórz i dalej w głąb kraju. Łączna długość sieci dróg krajowych wynosi 2,1 km. Oprócz ruchu gospodarczego droga ta pełni rolę dróg turystycznych. Przez Trzcianko-Zdrój przebiegają ponadto drogi powiatowe o numerach 2 Lutego – 1517Z, ul. 9 Maja 1518Z, ul. Chojnicka 1519Z, ul. Kościuszki 1520Z, ul. Polna 1521Z, ul. Sienkiewicza 1523Z, ul. Sojuszników 1524Z, ul. Ceglana 1404Z, ul. Cmentarna 1384Z, Al. Wolności 1384Z, gminne i wewnętrzne. Łączna długość dróg powiatowych w Trzcianku-Zdroju wynosi 4,09 km, dróg gminnych i wewnętrznych 4,4 km.

Droga krajowa przebiegająca przez tereny zabudowane miasta została przebudowana i zmodernizowana i odpowiada wymaganym parametrom na całej trasie. W ostatnim okresie nasilił się ruch samochodowy, zarówno gospodarczy jak i osobowy - co jest związane z otwarciem granicy w Krajnik Dln./Schwedt.

- Identyfikacja problemów,

Gospodarka wodna

- Istnieje konieczność kompleksowej modernizacji lub wymiany starych sieci magistralnych i rozdzielczych z uwagi na zły stan techniczny. Sieć pomiędzy wieżą ciśnienia a miastem ułożona w ul. Dworcowej jest jeszcze poniemiecka i zasila budynki przy ul. Polnej.
- Należy zmodernizować istniejące stacje uzdatniania wody wraz z wprowadzeniem nowoczesnej metody uzdatniania wody.

Gospodarka ściekowa

Do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej należy podłączyć ulice nie uzbrojone w sieć sanitarną (m.in. Ostrzewkę, Al. Róż, Mickiewicza).

Należy zmodernizować gospodarkę osadową w oczyszczalni ścieków poprzez ustalenie sposobu zagospodarowania osadu.

Na części wylotów wód opadowych i roztopowych do wód należy systematycznie montować urządzenia podczyszczające / osadnik + separator /.

Usuwanie odpadów stałych

Należy objąć 100% mieszkańców selektywną zbiórką odpadów poprzez wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów zgodnie z opracowanym Programem Gospodarki Odpadami dla Miasta Trzcińsko-Zdrój.

Energetyka

Należy przyjąć perspektywiczne rozwiązanie planowane przez Zakład Energetyczny polegające na rozbudowie sieci 110kV relacji GPZ Chojna GPZ Banie.

Układ komunikacji kołowej

Duży przyrost natężenia ruchu na drodze krajowej nr 26 stworzył uciążliwość dla zabudowy mieszkalnej. Pożądana jest przebudowa, z uwagi na brak widoczności, skrzyżowania ulic: Dworcowej – Ceglanej. Należy poprawić nawierzchnię wielu dróg w centrum miasta: m.in. ul. 2 Lutego, Cmentarnej, Ceglanej, Al. Wolności, ulic śródmiejskich: Kościuszki, Sojuszników, 9 Maja. Dużo problemów sprawia nieutwardzona nawierzchnia placu przed blokami na ul. Sienkiewicza. Na terenie miasta nie ma dróg rowerowych służących komunikacji rowerowej oraz rekreacyjnych. Należy realizować plany zagospodarowania w zakresie komunikacji z uwagi na umożliwienie w ten sposób uruchomienia nie zagospodarowanych terenów w mieście np. zagospodarowanie terenów na północy miasta pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

Identyfikacja problemów ekologicznych

Należy zwrócić uwagę na:

- zagrożenia hałasem przekraczającym dopuszczalne normy wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz od strony zakładów przemysłowych,
- gwałtowny wzrost liczby pojazdów i związane z tym problemy garażowania i parkowania,
- brak połączenia kolejowego z centrum kraju i dużymi ośrodkami na Pomorzu ze Szczecinem i w głąb kraju z Gorzowem Wlkp.
- stagnację w restrukturyzacji gospodarki rolnej,
- konieczność usprawnienia komunikacji wewnętrznej poprzez wyłączenie ruchu pojazdów z centrum miasta, urządzenie sięgaczy i parkingów,
- konieczność kontynuacji inwestowania w infrastrukturę techniczną,
- poprawę stanu czystości jez. Miejskiego.

2) Gospodarka,

- Główni pracodawcy/ struktura i trendy,

Sfera budżetowa:

- oświata
- służba zdrowia
- służby mundurowe

- administracja samorządowa I stopnia

Sfera publiczna:

- bankowość
- poczta
- transport prywatny
- handel i usługi

Sfera wytwórczości prywatnej i uspołecznionej:

- rzemiosło
- zakłady produkcyjne

Budownictwo:

- prywatne zakłady budowlane
- hurtownie budowlane

Rolnictwo

Przemysł

Po 1990r. większe zakłady działające obecnie w Trzcińsku-Zdroju, powstawały głównie w drodze prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych lub rzadziej w wyniku bezpośrednich inwestycji. Zmienił się ich status prawny i sytuacja finansowa. Obecnie na terenie miasta Trzcińsko-Zdrój do największych zakładów przemysłowych należą:

- Sady Trzcińsko-Zdrój Sp. z o.o.
- ROL-BUD Spółdzielnia Usług Rolnych
- Zakład Przetwórstwa Drzewnego PIRO
- Palleten-Servis Artur Rochmankowski
- Usługi Komunalne, Mieszkaniowe, Transportowe, Handlowe i Cmentarne Józef Skiba,
- WOD-KAN Józef Bednarczuk,
- Teksim Zakład Dziewiarski
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska wraz z piekarnią

Pracodawcy sektora budżetowego i publicznego

Istotną rolę w strukturze zatrudnienia odgrywają również zakłady pracy sektora publicznego takie jak: Urząd Miasta Trzcińsko-Zdrój, Posterunek Policji, Starostwo Powiatowe, Poczta Polska, placówki oświatowe: przedszkole i szkoła, banki.

Działalność usługowa oraz handel

Miasto Trzcińsko-Zdrój stanowi ważny dla regionu punkt działalności usługowej oraz handlu. Zlokalizowane na terenie miasta firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, stanowią ważny element w kształtowaniu rynku pracy w mieście i regionie.

Gospodarka – trendy

Możliwości prywatyzacyjne są coraz większe, również strumień inwestycji zagranicznych jest w ostatnich latach większy. W związku z tym można spodziewać się przyrostu liczby dużych pracodawców. Największą dynamiką w tworzeniu miejsc pracy charakteryzuje się sektor małych i średnich przedsiębiorstw.

- Struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie miasta /trendy,

Dominującą gałęzią gospodarki na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój jest rolnictwo. Ponadto w mniejszym stopniu: produkcja leśna, rekreacja i przemysł. Najsilniej rozwiniętą branżą jest

handel detaliczny i drobna przedsiębiorczość. Kolejną, pod względem znaczenia, jest branża związana z budownictwem oraz usługami. Do tych grup zalicza się ok. 30 proc. ogółu podmiotów.

Tabela

Struktura podmiotów gospodarczych według branż - zarejestrowane w ewidencji działalności gospodarczej w Trzcińsku-Zdroju

Podmioty gospodarcze	LATA		
	2003	2004	2005
Przemysł	-	1	2
Budownictwo	-	1	6
Transport	2	1	2
Handel	9	8	8
Gastronomia	-	3	2
Pozostałe usługi materialne	8	4	5
Usługi niematerialne	7	6	8
OGÓLEM	26	24	33

Tabela

Struktura pozostałych podmiotów gospodarczych według branż – zarejestrowanych w KRS

Podmioty gospodarcze	LATA
	2004
Przemysł	-
Budownictwo	-
Transport	-
Handel	-
Gastronomia	-
Pozostałe usługi materialne	1
Usługi niematerialne	1
OGÓLEM	2

Tabela

Najwięksi pracodawcy w Trzcińsku-Zdroju

FIRMA	BRANŻA	ZATRUDNIENIE
Sady Trzcińsko-Zdrój Sp. z o.o.	przemysł owocowo-warzywny	24 (w sezonie 50-60)
ROL-BUD Spółdzielnia Usług Rolnych	usługi dla rolnictwa, transport, budownictwo	25
Zakład Przetwórstwa Drzewnego PIRO	produkcja palet	100
Palleten-Servis Artur Rochmankowski	produkcja palet	27
Usługi Komunalne, Mieszkaniowe, Transportowe, Handlowe i Cmentarne Józef Skiba	usługi dla budownictwa, usługi komunalne	11
WOD-KAN Józef Bednarczuk	usługi wodne i kanalizacyjne	9
Teksim Zakład Dziewiarski	szwalnictwo	20
Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska wraz z piekarnią	spożywcza, handlowa	10

Identyfikacja problemów

- niski przyrost nowych mieszkań - zastój w budownictwie
- brak miejsc pracy w budownictwie dla osób z wykształceniem zawodowym
- brak miejsc pracy w zakładach o charakterze produkcyjnym
- niska dochodowość na głowę mieszkańca
- niska konsumpcja towarów i usług
- niska dochodowość firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw
- brak nowych inwestycji tworzących nowe miejsca pracy
- migracja bezrobotnych z sektora rolniczego do miasta

3) Sfera społeczna,

- Struktura demograficzna i społeczna/trendy,

Z danych ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miasta wynika, iż na terenie Trzcńska-Zdroju zamieszkuje 2591 osób (stan na 31 grudnia 2005 roku). Liczba mieszkańców miasta w ostatnich sześciu latach systematycznie malała – w sumie o 43, tj. o 1,6 % w stosunku do roku 2001.

Wykres Liczba ludności Trzcńska-Zdroju w latach 2002-2006

Spadek liczby mieszkańców następuje zarówno na skutek ujemnego przyrostu naturalnego, małego przyrostu naturalnego, jak i - przede wszystkim, z powodu ujemnego salda migracji. Niepokojące jest to, iż w ostatnich pięciu latach saldo migracji było stale ujemne, co oznacza, że więcej osób wyprowadza się z miasta niż się w nim osiedla. Zjawisko to związane jest przede wszystkim z wyjazdami do szkół wyższych oraz w poszukiwaniu pracy. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Szczecinie saldo migracji stałej na 1000 osób wynosi dla miasta Trzcńsko-Zdrój 11,9.

- Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji,

Określenie grup społecznych w ramach programu rewitalizacji wymaga wyróżnienia czynników patologizacji i marginalizacji społecznej. Są to przede wszystkim: bezrobocie i związane z nim ubóstwo.

Grupy najbardziej zagrożone społeczną marginalizacją i tym samym najbardziej wymagające wsparcia wyróżnia się za pomocą następujących wskaźników:

- niski dochód lub brak dochodu wynikający z braku pracy,
- niskie wykształcenie,
- złe warunki mieszkaniowe lub brak mieszkania,
- w niektórych przypadkach: wysoka przestępczość i alkoholizm.

Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach programu rewitalizacji:

- bezrobotni
- niepełnosprawni,
- rodziny wielodzietne.

Wyróżnione w ten sposób osoby można podzielić na trzy grupy ze względu na społeczną funkcję, którą pełnią w rodzinach i poza nimi:

- dzieci i młodzież – uczniowie i uczennice,
- bezrobotne matki, które zajmują się prowadzeniem gospodarstwa,
- bezrobotni ojcowie, często mający na utrzymaniu rodzinę.

Bezrobocie

Tabela

Liczba bezrobotnych w latach 2000-2005

		Trzcіńsko Zdrój						
		bezrobotni		w tym z prawem do zasiłku			zamieszkali na wsi	
Rok	Kwartał	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	%	ogółem	kobiety
2000	IV	583	317	93	24	25,81%	358	202
2001	I	605	322	101	26	25,74%	361	198
	II	615	332	94	26	27,66%	364	204
	III	606	336	93	26	27,96%	358	206
	IV	671	360	117	47	40,17%	409	232
2002	I	687	365	98	48	48,98%	426	237
	II	661	361	100	43	43,00%	411	238
	III	667	369	82	31	37,80%	406	241
	IV	709	379	85	24	28,24%	440	246
2003	I	748	391	92	21	22,83%	462	251
	II	734	377	103	24	23,30%	449	240
	III	717	380	94	25	26,60%	436	242
	IV	775	398	93	22	23,66%	465	249
2004	I	811	413	86	19	22,09%	491	264
	II	777	409	76	21	27,63%	471	260
	III	700	364	74	21	28,38%	435	237
	IV	730	372	71	23	32,39%	446	234
2005	I	731	383	69	25	36,23%	458	250
	II	661	352	61	21	34,43%	417	227
	III	634	324	68	20	29,41%	382	206
	IV	653	348	70	19	27,14%	387	214

Od roku 2000 do roku 2004 notowany był znaczący przyrost liczby bezrobotnych. Na koniec grudnia 2000r. w mieście Trzcieszko-Zdrój zarejestrowanych było 225 osób bezrobotnych, a na koniec 2004 roku liczba ta wzrosła do 320 osób. Obecnie notuje się spadek liczby osób bezrobotnych i wynosił on na koniec 2005 roku 273 osoby.

Analizując liczbę bezrobotnych, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- odsetek bezrobotnej młodzieży wśród zarejestrowanych,
- liczbę długotrwale bezrobotnych,
- wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych,
- staż pracy osób bezrobotnych.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie filia w Chojnie wynika że rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy stanowi najliczniejszą grupę osób, które przepracowały do 5 lat, czyli posiadają stosunkowo niewielki staż pracy. Wysoka pozostaje również liczba osób, które nie mają żadnego doświadczenia zawodowego. Jest to szczególnie niepokojące zjawisko, gdy młodzi ludzie po zakończeniu nauki trafiają do grupy osób bezrobotnych.

Wieloletnia analiza środowisk objętych pomocą społeczną pokazuje, że poziom wykształcenia w rodzinach przenoszony jest z pokolenia na pokolenie, co w sposób istotny wpływa na równoczesną transmisję ubóstwa. Zatem jednym z podstawowych warunków zwalczania ubóstwa jest szeroko rozumiana edukacja, w tym również edukacja dorosłych oraz

wyrównanie szans w dostępie do dobrego jakościowo kształcenia, zwłaszcza w przypadku ludzi młodych.

Ubóstwo – charakterystyka środowisk objętych pomocą społeczną

Pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju w 2005 r. objętych było 319 środowisk, tj. 1.118 osób. Powyższe dane wskazują, że świadczeniami objętych jest ok. 20 % ogółu mieszkańców miasta.

Najlepiej rozpoznaną i zdiagnozowaną grupę klientów ośrodka stanowią ci, którzy otrzymują świadczenia w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, która obliguje do przeprowadzania i aktualizowania wywiadów środowiskowych a także umożliwia gromadzenie i analizowanie danych zawartych w wywiadach będących źródłem informacji o problemach występujących w poszczególnych środowiskach.

Rytm życia rodzin żyjących w ubóstwie, jak również cała ich energia życiowa, koncentruje się wokół zabiegów o zapomogi, zasiłki, dary i pożyczki. Typowy miesięczny cykl życia takiej rodziny rozpoczyna się od pobrania zasiłku dla bezrobotnych, przez zasiłki z pomocy społecznej a kończy na pożyczaniu pieniędzy, gdyż te otrzymane wcześniej nie starczą na podstawowe potrzeby.

Doświadczenia pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju wskazują, że najwyższy poziom motywacji, zaradności i buntu przeciwko trudnościom występuje u klientów w pierwszej fazie wchodzenia w ubóstwo, gdy dopiero zaczyna brakować środków na zaspokojenie potrzeb na dotychczasowym poziomie. Jest to najlepszy moment do budowania wspólnie z klientami planów i kontraktów pomocowych. Niewykorzystanie tego czasu powoduje najczęściej pogłębienie problemu ubóstwa, a wraz z nim uruchomienia w świadomości klienta mechanizmów adaptacji do nowej, trudnej sytuacji. Konsekwencją tego jest uzależnienie się od pomocy z zewnątrz, w tym m.in. od instytucji i organizacji pomocowych.

Obserwowanymi przez pracowników socjalnych ośrodka skutkami ubóstwa są: ograniczenie kontaktów społecznych, pogorszenie się atmosfery rodzinnej, wzrost napięcia i niepewności, niskie poczucie własnej wartości, wzrost zachorowań, obniżenie nastroju aż po zaburzenia i choroby psychiczne. Powodują one postępujący proces marginalizacji, który dotykać może wszystkich członków rodziny, w tym również dzieci.

Patrząc na analizy demograficzne można się spodziewać, że wzrost zainteresowania pomocą dla seniorów, związany z liczbą osób w tym wieku, nastąpi, za ok. 7-10 lat, gdy w ten wiek wejdą na dobre pokolenie wyżu powojennego.

Realizując różne inicjatywy nakierowane na potrzeby osób starszych, należy pamiętać, że w ten wiek wkracza coraz więcej osób wykształconych i wysoko wykwalifikowanych, mających większą orientację co do zmian zachodzących na rynku usług socjalnych, a co za tym idzie większą akceptację i możliwości korzystania z tych usług.

•Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych,

Tabela

Gospodarstwa domowe i ludność według liczby osób w gospodarstwie

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarstwa domowe ogółem	Gospodarstwa domowe według liczby osób					Ludność w gospodarstwach domowych		Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	Przeciętna liczba osób w gospodarstwie wieloosobowym
		1	2	3	4	5 i więcej	razem	5 i więcej osobowych		
OGÓŁEM										
OGÓŁEM	834	190	196	178	160	110	2370	614	2,84	3,39
Gospodarstwa rodzinne	627	-	180	177	160	110	2145	614	3,42	3,42
jednorodzinne	604	-	180	177	156	91	2013	498	3,33	3,33
dwurodzinne	22	-	-	-	4	18	126	110	5,73	5,73
trzy i więcej rodzinne	1	-	-	-	-	1	6	6	6,00	6,00
Gospodarstwa nierodzinne	207	190	16	1	-	-	225	-	1,09	2,06
GOSPODARSTWA DOMOWE BEZ UŻYTKOWNIKA INDYWIDUALNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO (DZIAŁKI ROLNEJ)										
RAZEM	668	168	152	134	128	86	1870	484	2,80	3,40
Gospodarstwa rodzinne	485	-	137	134	128	86	1672	484	3,45	3,45
jednorodzinne	468	-	137	134	125	72	1573	397	3,36	3,36
dwurodzinne	17	-	-	-	3	14	99	87	5,82	5,82
trzy i więcej rodzinne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gospodarstwa nierodzinne	183	168	15	-	-	-	198	-	1,08	2,00
GOSPODARSTWA DOMOWE Z UŻYTKOWNIKIEM INDYWIDUALNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO (DZIAŁKI ROLNEJ)										
RAZEM	166	22	44	44	32	24	500	130	3,01	3,32
Gospodarstwa rodzinne	142	-	43	43	32	24	473	130	3,33	3,33
jednorodzinne	136	-	43	43	31	19	440	101	3,24	3,24
dwurodzinne	5	-	-	-	1	4	27	23	5,40	5,40
trzy i więcej rodzinne	1	-	-	-	-	1	6	6	6,00	6,00
Gospodarstwa nierodzinne	24	22	1	1	-	-	27	-	1,13	2,50

Tabela

Gospodarstwa domowe według głównego źródła utrzymania

gospodarstwa domowe wg źródła utrzymania	834
a) z pracy ogółem ¹	429
- w tym z pracy najemnej	340
- na własny rachunek ¹	89
w rolnictwie	26
poza rolnictwem ¹	63
b) pozostałe źródła utrzymania	405
- w tym emerytura i renta	331
c) nieustalone źródło	--

¹ Łącznie z dochodami z najmu

•Struktura organizacji pozarządowych,

Od kilku lat Trzciesko-Zdrój, poprzez pracowników Urzędu Miasta, jak i inne podległe jednostki, tworzy obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi. Nie jest to proces łatwy. Wymaga on przełamania wielu barier i uprzedzeń oraz dużo dobrej woli i chęci do zawierania kompromisów.

W Trzciesku-Zdroju współpraca sfery publicznej z organizacjami pozarządowymi realizowana jest poprzez:

1. wzajemne poznawanie struktur, nazw, celów funkcjonowania, form i metod działania,
2. udzielanie, tak organizacyjnego, jak i merytorycznego wsparcia dla prowadzonej działalności,
3. udostępnianie pomieszczeń dla organizacji pozarządowych oraz przekazywanie środków na utrzymanie lokali użytkowanych,
4. realizację wspólnych przedsięwzięć takich, jak szkolenia i konferencje,
5. przekazywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki alkoholowej wraz z udzielaniem dotacji na realizację tych zadań.

Do organizacji pozarządowych w Trzciesku-Zdroju należy zaliczyć Miejski Klub Sportowy ORZEŁ działający głównie w dziedzinie sportu. Zrzesza dużą grupę społeczną, min. zarząd społeczny klubu, sportowców, kibiców i sympatyków klubu. Najaktywniejszym stowarzyszeniem w Trzciesku-Zdroju a zarazem największym jest „TWINNING”. Organizacja powstała w 1994 roku, a jej głównym celem są polsko-holenderskie spotkania i wymiana kulturalna.

•Identyfikacja problemów,

Analiza struktury demograficznej i społecznej mieszkańców Trzcieska-Zdroju, jak również stanu gospodarstw domowych oraz aktywności społecznej, pozwala na wskazanie następujących problemów:

1. Wzrost liczby osób starszych w kolejnych dziesięciu latach, w tym osób wymagających opieki.
2. Niewydolność ekonomiczna i wychowawcza rodzin.
3. Wysoka skala bezrobocia.
4. Marginalizacja społeczna grup mieszkańców, w tym:
  - bezdomnych,
  - osób uzależnionych,
  - osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi,
  - długotrwale bezrobotnych,
  - niepełnosprawnych.
5. Zjawisko ubóstwa.
6. Potrzeba wsparcia aktywności społecznej mieszkańców.

Analiza SWOT

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE – ANALIZA SWOT				
LP	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
Granice stref ochrony konserwatorskiej – ochrona dóbr				
1.		- zły stan starej zabudowy, konieczność poddania remontom kapitalnym (w tym wprowadzenie pełnego wyposażenia technicznego)		- w strefach starej zabudowy występuje „zaśmiecanie” krajobrazu substandardowymi obiektami i elementami dysharmonizującymi
2.	- duża ilość zieleni w mieście, - modernizacja parku miejskiego		- zwiększenie ruchu turystycznego w Trzcieńsku-Zdroju, wzrost poziomu jakości życia mieszkańców poprzez rozwój sportu i rekreacji	
3.		- zły stan techniczny obiektów zabytkowych, brak środków finansowych na inwestowanie w remonty i renowacje zdekapitalizowanych obiektów (w szczególności zabudowy mieszkaniowej), stosunkowo niskie nakłady przeznaczone na inwestycje;		- powszechna i dość trudna do opanowania dewastacja krajobrazu kulturowego
Uwarunkowania ochrony środowiska				
4.	- wybitne walory krajobrazowo-przyrodnicze,		- zwiększenie ruchu turystycznego, wzrost poziomu jakości życia mieszkańców poprzez rozwój sportu i rekreacji	
5.	- zrealizowane inwestycje systemów kanalizacyjnych, oczyszczalnia ścieków, składowisko śmieci, wprowadzenie ekologicznych źródeł energii grzewczej		- możliwy ekorozwój miasta: zaawansowany proces redukcji zanieczyszczeń i zagrożeń dla środowiska	

			- poprawa wód jez. Miejskiego i rzeki Rurzyca i Tywy, poprawa stanu czystości powietrza	
6.		- hałas uliczny (ulice prowadzące ruch tranzytowy oraz główne ulice śródmiejskie), przemieszczanie zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z części przemysłowej do śródmieścia		- dalsza degradacja środowiska, spadek ruchu turystycznego, utrata dóbr kulturowych, dewastacja krajobrazu
7.		- wysoka emisja zanieczyszczeń związana z ogrzewaniem piecowym starej substancji mieszkaniowej		- Spadek jakości życia mieszkańców
Infrastruktura techniczna				
8.	<ul style="list-style-type: none"> - gospodarka - straty wody poniżej średniej krajowej, pełne zwodociągowanie miasta - gospodarka ściekowa – ścieki z całego miasta doprowadzane są do oczyszczalni ścieków, - usuwanie odpadów - składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane poza granicami miasta, wprowadzony system selektywnej zbiórki odpadów 		- poprawa życia jakości mieszkańców	

9.		<ul style="list-style-type: none"> - gospodarka wodna – konieczność modernizacji stacji uzdatniania wody - gospodarka ściekowa – konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków, w tym modernizacja gospodarki osadowej, konieczność wybudowania piaskownika do oczyszczania wód opadowych - usuwanie odpadów – brak punktu gromadzenia odpadów niebezpiecznych typu azbest ucieplnienie: brak zbiorowego systemu zaopatrzenia w ciepło - gazyfikacja: brak sieci gazowej średniego ciśnienia 		- zahamowanie procesów sprzyjających wzrostowi poziomu życia mieszkańców
10.	- komunikacja w mieście: ważny węzeł drogowy, funkcja gospodarcza i turystyczna dróg		- integracja przestrzenna i społeczna miasta	
11.		- komunikacja w mieście: pogarszający się stan nawierzchni na drogach powiatowych,		- zahamowanie rozwoju miasta poprzez utrzymywanie barier komunikacyjnych, wzrost natężenia ruchu
Gospodarka				
12.	- średni poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców Trzcieńska-Zdroju		- aktywizacja gospodarcza – wzrost poziomu życia mieszkańców	
13.	- zlokalizowanie na terenie miasta nieuciążliwych zakładów rzemieślniczych		- możliwość rozwoju firm kooperujących z sektorem MSP	
14.	- zlokalizowanie na terenie miasta administracji publicznej, banków i innych instytucji obsługi ludności		<ul style="list-style-type: none"> - sprawne załatwianie spraw dotyczących mieszkańców - możliwość rozwoju społeczno-gospodarczego miasta 	

15.		<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc pracy w budownictwie oraz zakładach produkcyjnych, - brak nowych inwestycji - niska konsumpcja towarów i usług, - niska dochodowość firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, - migracja bezrobotnych z sektora rolniczego do miasta 	- redukcja bezrobocia	<ul style="list-style-type: none"> --utrzymanie wysokiego poziomu bezrobocia, - spadek jakości życia mieszkańców, - emigracja mieszkańców
Sfera społeczna				
16.		<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba mieszkańców w ostatnich pięciu latach , ujemny przyrost naturalny, - ujemne saldo migracji, 		<ul style="list-style-type: none"> - ryzyko „wyludniania”, - utrzymanie stanu wzrostu poziomu emigracji mieszkańców
17.		<ul style="list-style-type: none"> - wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i niski w wieku przedprodukcyjnym 		<ul style="list-style-type: none"> - występujący deficyt miejsc pracy przyczyniający się do powstawania zjawiska bezrobocia
18.		<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym „starzenie się” społeczeństwa 		<ul style="list-style-type: none"> - zagrożenie spadkiem aktywności mieszkańców w sensie społecznym, gospodarczym, kulturalnym, zmniejszanie się liczby osób aktywnych zawodowo
19.	- dobre warunki do uprawiania sportu		- dogodne warunki rozwoju dzieci i młodzieży	
20.	<ul style="list-style-type: none"> - duża aktywność społeczna mieszkańców miasta - inicjatywy podejmowane przez jednostkę samorządu terytorialnego wraz z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami pożytku publicznego, - doradztwo dotyczące pozyskiwania dotacji z funduszy europejskich, - współpraca międzynarodowa w ramach miast partnerskich 		<ul style="list-style-type: none"> - sprawne rozwiązywanie problemów miasta przy udziale partnerów w kraju i w UE 	

21.		- bezrobocie, - problemy społeczne mieszkańców, w tym m.in. ubóstwo, problemy alkoholowe, choroby i zaburzenia psychiczne, - brak mieszkań socjalnych		- utrzymanie zjawiska wykluczenia społecznego, patologizacja życia mieszkańców, emigracja mieszkańców - ryzyko spadku jakości życia mieszkańców
22.	- przyjęcie programu współpracy Miasta Trzcińsko-Zdrój na rok 2005 z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które prowadzą działalność pożytku publicznego		- stworzenie miasta przyjaznego dla mieszkańców - uniknięcie i rozwiązywanie problemów społecznych - wzrost jakości życia mieszkańców	
23.	- wysoka wykrywalność przestępstw,		- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	
24.	- zrealizowane w mieście inwestycje, w tym hala widowiskowo-sportowa, place zabaw dla dzieci		- wzrost jakości życia mieszkańców	

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU

Wyznaczone w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji działania i cele są zgodne z założeniami następujących dokumentów strategicznych:

1) Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

W województwie zachodniopomorskim znajdują się 2893 zabytki nieruchome oraz 1547 zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Ponadto z 89612 obiektów nieruchomych i 10764 ruchomych znajdujących się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków część kwalifikuje się do wpisu do rejestru zabytków. Do najbardziej charakterystycznych form decydujących o charakterze krajobrazu kulturowego województwa należą:

- **układy staromiejskie z kościołami farnymi, ratuszami i zespołami zabudowy mieszczańskiej**, głównie XIX-wiecznej (Cedynia, Darłowo, Dobra Nowogardzka, Lipiany, Maszewo, Mieszkowice, Moryń, **Trzcieńsko-Zdrój**, Trzebiatów),
- **średniowieczne systemy obronne miast z wieżami, basztami, bramami i fosami**, m.in. w Drawsku Pomorskim., Koszalinie, Mieszkowicach, Pyrzycach, Reczu, Stargardzie Szczecińskim, **TrzcieńskuZdroju**,
- **układy ruralistyczne z zachowaną zabudową zagrodową, murowaną i ryglową**,
- **architektura uzdrowska** głównie w pasie nadmorskim (Świnoujście, Międzyzdroje, Dziwnów, Kołobrzeg) oraz w rejonach występowania leczniczych pokładów wód lub błot (Połczyn Zdrój, **Trzcieńsko Zdrój**),

Celem ochrony wartości kulturowych jest zachowanie historycznych form zagospodarowania świadczących o historii Pomorza Zachodniego oraz decydujących o charakterze krajobrazu kulturowego. Celem zasadniczym powinno być zachowanie tożsamości kulturowej województwa zachodniopomorskiego.

Strategia rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zapewnia jednym ze swoich celów tworzenie warunków rozwoju środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych. W priorytecie 1: „Wzmacnianie istniejącej i stwarzanie nowej infrastruktury kulturalnej” efektem ma być min.:

- Powstanie w każdej miejscowości ośrodka kultury i utrzymania istniejącej bazy;
- Zainteresowanie społeczności lokalnej potrzebą czynnego uczestnictwa w kulturze, preferowanie wartości samorealizujących (rozwój własnej osobowości, wiedzy, uzdolnień) gdzie sama jednostka wybiera kontakt z instytucją kultury.

Natomiast w priorytecie 2: **„Wspieranie i promowanie środowisk kultury” planowane jest:**

- Zwiększenie uczestnictwa w wystawach, koncertach, występach teatralnych;
- Rozwijanie działalności galerii;
- Organizowanie plenerów artystycznych;
- Organizowanie konkursów i festiwali, nagradzanie twórców za wybitne dzieła.

Ważnym jest również priorytet 4: „**Umożliwienie swobodnego korzystania z różnorodnych form sztuki**”, której efekty to przede wszystkim:

- Zagwarantowanie działalności instytucji kultury;
- Kształtowanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych, ochrona społecznego ruchu kulturalnego;

Wprowadzenie systematycznych planów i perspektywicznych prognoz rozwoju kultury, preferowanie działalności już uznanej i sprawdzonej w środowisku.

2) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzcieżsko-Zdrój,

Politykę przestrzenną miasta i gminy Trzcieżsko-Zdrój określa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzcieżsko-Zdrój zatwierdzone uchwałą Rady Miejskiej. Studium zostało wykonane w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy prawnej dla wydawanych decyzji administracyjnych. Pod pojęciem „polityka przestrzenna” należy rozumieć programy działań samorządu wynikających z kompetencji. Programy te są sporządzane dla realizacji przyjętych celów i kierunków rozwoju miasta. Studium jest wykładnią polityki przestrzennej miasta i służy przede wszystkim jako materiał koordynujący prace Burmistrza i Rady Miasta związane np. z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a także innymi sferami, za które odpowiedzialny jest samorząd miasta.

W studium określono kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikające z wybranych wiodących funkcji miasta. Na podstawie diagnozy stanu wszystkich elementów przestrzeni oraz sprecyzowanych uwarunkowań i kierunków rozwoju miasta, określono politykę przestrzenną w odniesieniu do poszczególnych składników przestrzeni, która będzie podstawą do opracowania programów oraz stanowienia prawa miejscowego. Po dokonaniu analiz stanu obecnego zainwestowania oraz istniejących tendencji rozwoju i przekształceń struktury miasta, określono generalne zasady kształtowania terenów zurbanizowanych i wolnych od zabudowy oraz terenów przewidzianych do rewitalizacji zabudowy śródmieścia wraz z modernizacją systemów infrastruktury technicznej.

3) Strategia Rozwoju Powiatu Gryfińskiego,

Poniżej scharakteryzowano Strategię Powiatu pod względem priorytetów w wybranych interesujących dziedzinach

- G O S P O D A R K A

Priorytetem jest stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów i aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i położenia .

- P R Z E S T R Z E Ń

Położenie Powiatu Gryfińskiego w Euroregionie wyznacza priorytet rozwoju przestrzennego polegający na rewitalizacji układów przestrzennych polskiego przygranicza z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych i zachowaniem walorów przyrodniczych.

- S P O Ł E C Z N O Ś Ć

Priorytetem jest poprawa funkcjonowania administracji samorządowej wszystkich szczebli i stworzenie warunków dla integracji społeczności lokalnej przy jednoczesnym działaniu na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i wzrostu wykształcenia.

- E K O L O G I A

Priorytetem ekologicznym powiatu jest tworzenie warunków do zachowania , poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych min. poprzez stworzenie koncepcji racjonalnego zagospodarowania odpadów na szczeblu powiatu i poprawę gospodarki wodno – ściekowej oraz realizację sieci obszarów chronionych.

- I N F R A S T R U K T U A

Podstawowym celem infrastrukturalnym jest budowa i modernizacja dróg połączona z tworzeniem i rozbudową przejść granicznych oraz poprawa sieci i jakości komunikacji publicznej.

4) Strategia Rozwoju Gminy Trzcіńsko-Zdrój,

Wykonanie Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Trzcіńsko-Zdrój jest ściśle powiązane ze Strategią Rozwoju Gminy Trzcіńsko-Zdrój w każdej dziedzinie, gdyż ten dokument powstał w oparciu o strategię.

III. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1) Podokresy programowania:

Podokres I : lata 2007 – 2013

Podokres II: lata kolejne po 2013r.

2) Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru i uzasadnienie

„Programem Rewitalizacji...” objęty został obszar całego miasta Trzcіńsko-Zdrój w jego administracyjnych granicach.

Uzasadnienie:

- teren wymagający porządkowania „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- teren wymagający renowacji zabudowy budynków w tym obiektów infrastruktury społecznej,
- teren wymagający renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym oraz adaptacji ich na cele gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- teren wymagający poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- obszar wymagający tworzenia warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej,
- teren wymagający przebudowy i/lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- teren historycznej zabudowy miejskiej objęty ochroną konserwatorską miasta.

3) Podział na projekty i zadania inwestycyjne

„Program Rewitalizacji Miasta Trzcianko-Zdrój” zakłada kompleksową odnowę przestrzenną, gospodarczą i społeczną wyznaczonego do rewitalizacji obszaru miasta. W ramach programu mogą zostać podjęte działania mające na celu:

- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- izolacja, remont i/lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne – za wyjątkiem przeprowadzania prac budowlano-montażowych w indywidualnych mieszkaniach – w ramach działania wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, w tym:
  - remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, elektrycznych, gazowych i wodno-kanalizacyjnych,
  - zagospodarowanie przyległego terenu (budowa, remont, przebudowa małej architektury, ogrodzeń).
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie, w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane budynki posiadające potencjał dla rozwoju turystyki. Renowacja będzie się składała z działań wspierających:
  - prace konserwatorskie,
  - odnowienie zabudowań (za wyjątkiem indywidualnych mieszkań).
- prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- wyburzanie budynków pod cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne,
- remont i/lub przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,
- tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miasta, w tym:
  - budowa i/lub remont oświetlenia;
  - zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania.
- adaptacja, przebudowa i/lub remonty budynków i kubatury użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno-społeczne znajdujących się na terenie rewitalizowanym w tym m.in.: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, domy dziecka, ośrodki walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz obiekty służące pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowywaniem byłych więźniów) – priorytetowo będą traktowane budynki, które głównie przyczynią się do rozwoju działalności gospodarczej i zatrudnienia (za wyjątkiem prac remontowo-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:
  - izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
  - remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń

- budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodnokanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
- zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury).
  - przebudowa, wymiana i/lub remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej i gazowej w rewitalizowanych obiektach publicznych, usługowych,
  - regeneracja, rehabilitacja i zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych, w tym:
    - remont i/lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci,
    - publicznych toalet miejskich, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków.
  - remonty i/lub przebudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych dzielnic miast, w tym:
    - budowa, remonty i/lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
    - budowa, remonty i/lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
    - wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
    - budowa, remonty i/lub przebudowa sieci wodociągowych, ujęć wody i urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulujących ciśnienie wody.
  - poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych rewitalizowanego terenu, w tym:
    - remonty, przebudowa i/lub modernizacja dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) i ulic prowadzących do dzielnic mieszkalnych oraz komunalnych dróg osiedlowych (m.in.: wzmocnienie podbudowy jezdni, polepszenie stanu nośności, wymiana i poszerzenie nawierzchni) oraz małych obiektów inżynierskich,
    - budowa, remonty i/lub przebudowa chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne i/lub zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów lub zwierząt, (np. budowa, przebudowa i/lub remont ścieżek rowerowych),
  - remont i/lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego, kulturalnego,
  - remont, przebudowa i/lub przystosowanie budynków i kubatury dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości,
  - remont, przebudowa i/lub przystosowanie budynków i infrastruktury na cele turystyczne i kulturalne (włącznie z odnowieniem i konserwacją obiektów dziedzictwa kulturowego) prowadząca do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy.

4) Kryteria wyboru pilotażu i kolejność realizacji

Kryteria formalne

- Kompletność wniosku,
- Kompletność załączników,
- Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
- Zgodność z celami działania,
- Zgodność z kryterium geograficznym – na obszarach podlegających rewitalizacji,

- Właściwy okres realizacji projektu zgodnie z zasadą n+2 (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),
- Zgodność udziału % dofinansowania,
- Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa,
- Kwalifikowalność wydatków,
- Źródła finansowania projektu,
- Zgodność z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji.

Kryteria merytoryczno - techniczne

- Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej),
- Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, na którym będzie realizowany projekt oraz tworzenie miejsc pracy,
- Poprawność wskaźników,
- Wykonalność techniczna,
- Polityki horyzontalne,
- Kompleksowe projekty oddziałujące zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną,

Wszystkie wnioski, ze zgłoszonymi projektami do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Trzcianko-Zdrój, poddano bardzo wnikliwej analizie. Przy określaniu obszarów rewitalizacji, wzięto pod uwagę stopień użyteczności danego projektu, w tym:

- poziom bezrobocia mieszkańców,
- poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- poziom wykształcenia mieszkańców,
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
- poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego,

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Produkty:

Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	km
Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	km
Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt
Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	m2
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	m2
Powierzchnia wybudowanych „plomb” w zabudowie	m2
Liczba budynków poddanych renowacji	szt
Powierzchnia budynków poddanych renowacji	m2
Liczba budynków poddanych termo-renowacji	szt
Powierzchnia budynków poddanych termo-renowacji	m2
Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	szt
Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	m2
Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	km
Długość przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	km
Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	m2
Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	szt
Powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach”	m2
Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji	m2

Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne	szt
Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno/społeczne	m2
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów z przystosowanych dla osób niepełnosprawnych	m2
Liczba budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości	szt
Powierzchnia budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości	m2
Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	m2
Liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej	szt
Liczba zmodernizowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej	szt
Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę	m2
Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	szt
Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	m2
Liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego	szt
Liczba nowych miejsc noclegowych	szt
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m2
Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach po-przemysłowych i po-wojskowych	m2
Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	m2

Rezultaty:

Liczba przestępstw w mieście	szt
Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%
Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym	szt
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt
Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt
Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych	szt
Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	osoby
Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	m2
Liczba nowych przedsiębiorstw	szt
Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	szt

Oddziaływanie:

Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Migracje z terenów poddanych rewitalizacji	saldo
Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych	osoby
Liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych	szt
Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	osoby
Stale miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki	szt
Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym	osoby
Liczba utrzymanych miejsc pracy(w okresie 2 lat)	szt
Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)	szt

IV. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2008-2013 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

PLANOWANE DZIAŁANIA PRZESTRZENNE (TECHNICZNO-MATERIALNE)

Zakres zadań do ujęcia w niniejszym Programie został określony w oparciu o zamierzenia podmiotów będących potencjalnymi beneficjentami pomocy w ramach środków wsparcia z Unii Europejskiej, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004-2009. Przedstawione zadania zostały podzielone według podmiotów realizujących te zadania, oraz zakresu prac (remontowe, inwestycyjne, zagospodarowanie terenu).

Lp	Składający	Działanie	Zadanie/Etapowanie	Rodzaj zadania	Przewidywane nakłady do poniesienia	Uwagi
1	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	przemodelowanie zieleni oraz małej architektury wydzielenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców	zagospodarowanie terenu	10.000	
2	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	podświetlenie Ratusza,	inwestycyjne	35.000	
3	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	remont Ratusza Staromiejskiego	inwestycyjne	454.753	
4	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	remont kamienicy ul. Kościuszki 7	remontowe	240.000	
5	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	remont kamienicy ul. 9 Maja 17	remontowe	104.000	
6	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych	Przebudowa amfiteatru miejskiego	remontowe	25.377	
7	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych	odbudowa zniszczonych fortyfikacji obronnych, z uwzględnieniem istniejących fragmentów i pozostałości murów oraz zabezpieczenie murów	remontowe	96.000	

8	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych	odtworzenie alei spacerowej wzdłuż murów obronnych	inwestycyjne	1.762.237	
9	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Trzcieżsko-Zdrój wczoraj i dziś – utworzenie izby pamięci	odrestaurowanie zabytkowego młyna	inwestycyjne	180.012	
10	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego	wyremontowanie ścieżek pieszych i budowa nowych rowerowych wraz z oznakowaniem szlaku	inwestycyjne	160.000	
11	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego	budowa mola widokowego na jeziorze Miejskim	inwestycyjne	140.000	
12	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego	wykonanie przystani wędkarskich	zagospodarowanie terenu	30.000	
13	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Remont budynku Trzcieżskiego Centrum Kultury	I etap - wymiana pokrycia dachowego, nowe odwodnienie dachu, II etap - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej malowanie obiektu	inwestycyjne	212.100	
14	Gmina Trzcieżsko-Zdrój	Modernizacja placu zabaw	doposażenie istniejącego placu zabaw w nowe elementy	zagospodarowanie terenu	20.000	
15	Gmina Trzcieżsko	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych w mieście	Modernizacja Stadionu Miejskiego	zagospodarowanie terenu	790.000	
16	Gmina Trzcieżsko	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych w mieście	Budowa boisk zewnętrznych w Trzcieżsku-Zdroju obok hali widowiskowo-sportowej	inwestycyjne	1.000.000	
17	Gmina Trzcieżsko	Modernizacja nawierzchni ulic w mieście	utworzenie traktu spacerowego w ul. Ogrodowej	remontowe	48.000	
18	Gmina Trzcieżsko	Zwiększenie substancji mieszkaniowej w mieście	Adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 15 na mieszkania	inwestycyjne	250.000	
19	Gmina Trzcieżsko	Zwiększenie substancji mieszkaniowej w mieście	Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej 23 na mieszkania	inwestycyjne	80.000	

20	Gmina Trzciesko-Zdrój	Remont budynku Ośrodka Zdrowia	wymiana pokrycia dachowego, stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji	remontowe	150.000	
21	Gmina Trzciesko-Zdrój	Odrestaurowanie budynku szkoły przy ul. 2 Lutego 3	wymiana pokrycia dachowego, stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji	remontowe	300.000	
22	Gmina Trzciesko-Zdrój	Poprawa jakości wody	Wymiana sieci wodociągowej w ul. Dworcowej w Trzciesku-Zdroju	inwestycyjne	120.000	
23	Gmina Trzciesko-Zdrój	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Remont ul. Wodnej w Trzciesku-Zdroju	inwestycyjne	60.000	

ZADANIA ZGŁOSZONE PRZEZ POZOSTAŁE PODMIOTY I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

Lp	Składający/Inwestor	Działanie	Zadanie/Etapowanie	Rodzaj zadania	Przewidywane nakłady do poniesienia	Uwagi
1	Parafia Rzymskokatolicka w Trzciesku-Zdroju	Restauracja zabytków w Trzciesku-Zdroju	Wymiana pokrycia dachowego na kościele	remontowe	238.047	
2	Krystyna i Tadeusz Mackiewiczowie ul. 9 Maja	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	Remont elewacji kamienicy przy rogu ul. Chojnicka 2 i Kościuszki 1	remontowe	95.000	
3	Irena i Mirosław Tymaszuk ul. Rynek 13/1	Rewitalizacja Rynku Miejskiego	Remont elewacji, wymiana okien i bramy wjazdowej w budynku przy ul. Rynek 13	remontowe	25.000	

4	Dom Pomocy Społecznej Aleja Róż 1 Trzcieńsko-Zdrój	Remont i modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Trzcieńsku-Zdroju	Remont dachu oraz wymiana rynien w budynku Domu Pomocy Społecznej	remontowe	90.000	
5	Dom Pomocy Społecznej Aleja Róż 1 Trzcieńsko-Zdrój	Remont i modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Trzcieńsku-Zdroju	Naprawa ogrodzenia Domu Pomocy Społecznej	remontowe	30.000	
6	Dom Pomocy Społecznej Aleja Róż 1 Trzcieńsko-Zdrój	Remont i modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Trzcieńsku-Zdroju	Remont elewacji budynku Domu Pomocy Społecznej	remontowe	100.000	
7	Dom Pomocy Społecznej Aleja Róż 1 Trzcieńsko-Zdrój	Remont i modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Trzcieńsku-Zdroju	Zagospodarowanie terenu Domu Pomocy Społecznej	remontowe	50.000	

4	Rewitalizacja Rynku Miejskiego - remont kamienicy ul. Kościuszki 7	240.000	Razem:	15.000	110.000	115.000					240.000
			Środki budżetowe	15.000	46.000	50.000					111.000
			Środki pozabudżetowe		64.000	65.000					129.000
5	Rewitalizacja Starego Miasta - remont kamienicy ul. 9 Maja 17	104.000	Razem:				4.000	50.000	50.000		104.000
			Środki budżetowe				4.000	12.500	12.500		29.000
			Środki pozabudżetowe					37.500	37.500		75.000
6	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych: Przebudowa amfiteatru miejskiego	25.377	Razem:					25.377			25.378
			Środki budżetowe					6.377			6.378
			Środki pozabudżetowe					19.000			19.000

7	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych: odbudowa zniszczonych fortyfikacji obronnych, z uwzględnieniem istniejących fragmentów i pozostałości murów oraz zabezpieczenie murów	96.000	Razem:	20.000	40.000	36.000					96.000	
			Środki budżetowe	5.000	10.000	9.000						24.000
			Środki pozabudżetowe	15.000	30.000	27.000						72.000
8	Rekonstrukcja średniowiecznych murów, baszt i zniszczonych fortyfikacji obronnych: odtworzenie alei spacerowej wzdłuż murów obronnych wraz z małą architekturą	1.762.237	Razem:				70.158	1.644.233	47.846		1.762.237	
			Środki budżetowe				17.540	411.059	11.961			440.560
			Środki pozabudżetowe				52.618	1.233.174	35.885			1.321.677

9	Trzcieńsko-Zdrój wczoraj i dziś – utworzenie izby pamięci poprzez odrestaurowanie zabytkowego młyna	180.012	Razem:					180.012			180.012
			Środki budżetowe					45.003			45.003
			Środki pozabudżetowe					135.009			135.009
10	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego - wyremontowanie ścieżek pieszych i budowa nowych rowerowych wraz z oznakowaniem szlaku	160.000	Razem:				160.000				160.000
			Środki budżetowe				40.000			40.000	
			Środki pozabudżetowe				120.000			120.000	
11	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego - budowa mola widokowego na jeziorze Miejskim	140.000	Razem:				90.000	50.000			140.000
			Środki budżetowe				22.500	12.500		35.000	
			Środki pozabudżetowe				67.500	37.500		105.000	
12	Zagospodarowanie brzegów jeziora Miejskiego - wykonanie przystani wędkarskich	30.000	Razem:				30.000				30.000
			Środki budżetowe				7.500			7.500	
			Środki pozabudżetowe				22.500			22.500	

13	Remont budynku Trzcńskiego Centrum Kultury – etap I - wymiana pokrycia dachowego, nowe odwodnienie dachu, malowanie obiektu, etap II - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	212.100	Razem:	212.100							212.100
			Środki budżetowe	110.100							110.100
			Środki pozabudżetowe	102.000							102.000
14	Modernizacja placu zabaw - doposażenie istniejącego placu zabaw w nowe elementy	20.000	Razem:	20.000							20.000
			Środki budżetowe	5.000							5.000
			Środki pozabudżetowe	15.000							15.000

15	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych w mieście	790.000	Razem:		550.000	120.000	120.000				790.000	
			Środki budżetowe		258.000	52.000	52.000					362.000
			Środki pozabudżetowe		292.000	68.000	68.000					428.000
16	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych w mieście: Budowa kompleksu dwóch boisk-piłkarskiego i wielofunkcyjnego o nawierzchni syntetycznej przy hali widowiskowo-sportowej w Trzcińsku-Zdroju	1.000.000	Razem:	1.000.000							1.000.000	
			Środki budżetowe	350.000								350.000
			Środki pozabudżetowe	650.000								650.000
17	Modernizacja nawierzchni ulic w mieście - utworzenie traktu spacerowego w ul. Ogrodowej	48.000	Razem:							48.000	48.000	
			Środki budżetowe								12.000	12.000
			Środki pozabudżetowe								36.000	36.000

PLAN FINANSOWY NA ZADANIA ZGŁOSZONE PRZEZ POZOSTAŁE PODMIOTY

I.p.	Nazwa zadania	Koszt zadania	Źródło finansowania	Lata realizacji						Razem:
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	
1	Restauracja zabytków w Trzciesku-Zdroju – Wymiana pokrycia dachowego na kościele	238.047	Razem:	238.047						238.047
			Środki własne	60.047						60.047
			Dofinansowanie	178.000						178.000
2	Rewitalizacja Rynku Miejskiego – Remont elewacji kamienicy przy rogu ul. Chojnicka 2 i Kościuszki 1	95.000	Razem:	95.000						95.000
			Środki własne	23.750						23.750
			Dofinansowanie	71.250						71.250
3	Rewitalizacja Rynku Miejskiego – Remont elewacji wymiana okien i bramy wjazdowej w budynku przy ul. Rynek 13	25.000	Razem:	25.000						25.000
			Środki własne	6.250						6.250
			Dofinansowanie	18.750						18.750

				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	razem
4	Remont dachu oraz wymiana rynien w budynku Domu Pomocy Społecznej	90.000	Razem:	20.000	70.000						90.000
			Środki własne	6.000	21.000						27.000
			Dofinansowanie	14.000	49.000						63.000
5	Naprawa ogrodzenia Domu Pomocy Społecznej	30.000	Razem:		30.000						30.000
			Środki własne		9.000						9.000
			Dofinansowanie		21.000						21.000
6	Remont elewacji budynku Domu Pomocy Społecznej	100.000	Razem:			100.000					100.000
			Środki własne			30.000					30.000
			Dofinansowanie			70.000					70.000
7	Zagospodarowanie terenu Domu Pomocy Społecznej	50.000	Razem:			50.000					50.000
			Środki własne			15.000					15.000
			Dofinansowanie			35.000					35.000

VI. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Trzcińsko-Zdrój będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004-2009 oraz Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Meklemburgia Pomorze Przednie / Brandenburgia - Polska (Województwo Zachodniopomorskie). Korzystając z funduszy strukturalnych i mechanizmów finansowych, należy przestrzegać zasad i procedur odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia (krajowych i unijnych).

Instytucja Zarządzająca Programem Rewitalizacji miasta Trzcińsko-Zdrój na lata 2007-2013 i kolejne

Funkcję Zarządzającego i koordynującego realizację programu rewitalizacji będzie pełnił Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój. Zakres zadań Zarządzającego obejmuje między innymi:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów nt. wdrażania Programu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Programu (*ex-post*).

Dla właściwej oceny Zarządzający może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Instytucja wdrażająca program rewitalizacji

Gmina Trzcińsko-Zdrój wdrażająca program rewitalizacji w ramach realizowanych działań jest odpowiedzialna za:

1. kreowanie, składanie wniosków aplikacyjnych,

2. kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Programu,
3. monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
4. zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania programu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Zasady monitorowania

Ustalono, że monitorowanie, by stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinno charakteryzować się następującymi zasadami:

Wiarygodność

Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane systemu monitorowania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.

Aktualność

Informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Obiektywność

Monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny, niezakłóconej subiektywnością, wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów.

Skupienie się na strategicznych punktach

Monitorowanie koncentrować się będzie na dziedzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji projektu lub jego zatrzymanie.

Realizm

Monitorowanie musi być zgodne z realiami projektu. Wdrażający Lokalny Program Rewitalizacji powinni dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.

Koordinacja informacji

Monitorowanie musi być skoordynowane z tokiem pracy tak, aby nie wpływało na ich zahamowanie, ani też nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań. Monitorowanie każdego z etapów programu powinno wpływać na powodzenie całego programu. Oceny, których dokonuje się w trakcie jego realizacji, powinny być znane członkom zespołu sterującego, a w przypadku ujawnienia uchybień, należy podjąć działania, których celem będzie naprawienie błędów oraz zapobieżenie powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich członków

zespołu tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji dotyczących realizacji programu.

Elastyczność monitorowania

Mechanizm i sam proces monitorowania musi być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach projektu.

Normatywność i operacyjność monitorowania

Skuteczny system monitorowania w przypadku wykrycia uchybień i odchyień od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące. W sposobie raportowania powinno być zastrzeżone, jakie działania należy podjąć w przypadku, kiedy zakładane w programie rezultaty nie zostają osiągnięte bądź ich jakość budzi wątpliwość.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji posiada Burmistrz Gminy Trzcieńsko-Zdrój. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć będzie zespół zadaniowy do spraw opracowywania wniosków. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć ma system współpracy pomiędzy podmiotami programu oraz osiągane wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływań.

Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zasadniczym celem komunikacji społecznej jest uzyskanie partycypacji społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji, jej aktywnego udziału w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu.

Informowanie ma wyjaśnić mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji, w zamian za ewentualne, tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia i określony wysiłek, także finansowy.

Komunikacja społeczna ma zapewnić:

- dostęp do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- pobudzić do wyrażania własnych opinii,
- nawiązać porozumienie pomiędzy partnerami procesu rewitalizacji, a zespołem zadaniowym.

W związku z powyższym, należy zapewnić:

- powszechny dostęp do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich zainteresowanych na terenie miasta,
- czytelną informację o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- bieżące informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Miasta Trzcieńsko-Zdrój,

- współpracę z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych, poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

VIII. PODSUMOWANIE

Do istotnych, pozytywnych wyznaczników koncepcji rozwiązywania sytuacji kryzysowych poprzez rewitalizację należą: zachowanie walorów historycznych danego obszaru, podkreślenie jego unikalności i kolorytu lokalnego, działanie w zgodzie z potrzebami i wartościami danej społeczności, przy jej aktywnym udziale w przygotowaniu i realizacji programów rewitalizacji. Wspólne inicjatywy i działania władz lokalnych i mieszkańców, instytucji zlokalizowanych na danym terenie oraz innych zainteresowanych partnerów, pozwalają na osiągnięcie większych efektów rzeczowych oraz większą akceptację społeczności lokalnej. Prowadzi to do rozkwitu społeczno-kulturalnego i gospodarczego rewitalizowanego obszaru i całego miasta.

Rewitalizacji, w jej zintegrowanym społeczno-gospodarczo-przestrzennym charakterze, wymaga w Trzcińsku-Zdroju zarówno zabytkowa osada, zamknięty zakład leczniczy, jak również dzielnice niedoinwestowane oraz brzeg jeziora Miejskiego.

Program rewitalizacji obejmuje całe miasto Trzcińsko-Zdrój. Rozwiązuje problem niskiego standardu mieszkaniowego w istniejących zasobach mieszkaniowych. Program stwarza realne perspektywy rozładowania kryzysu danego obszaru i danej społeczności lokalnej.

Trzcińsko-Zdrój jest miastem zadbanym, ekologicznym i przyjaznym mieszkańcom, miastem rozwijającym swe funkcje turystyczne w oparciu o wykorzystanie zasobów historycznych i walorów urbanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem konserwacji dziedzictwa kulturowego i odtworzenia dawnej funkcji uzdrowiskowej.

W zasobach Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju znajdują się zbiory dokumentujące dawną świetność miasta w roli uzdrowiska, są to między innymi dokumentacje fotograficzne, opracowania polskich i niemieckich autorów. Przy realizacji poszczególnych zadań wynikających z programu rewitalizacji a w szczególności na etapie opracowywania dokumentacji należy posłużyć się zapisami w dokumentach, które są w posiadaniu Urzędu Miejskiego. Szczególnie ważne jest to przy realizacji zadań dotyczących remontów elewacji kamienic w starej zabudowie miejskiej. Odtworzenie dawnych elewacji z zachowaniem ich kształtu i unikalnego wzorownictwa jest ważnym elementem wpływającym na późniejszy efekt wyglądu miasta. Również należy zwrócić uwagę na etapie wykonawstwa, aby wszystkie założenia w dokumentacji zostały przez wykonawcę w pełni zrealizowane. Zaleca się również harmonizację kolorystyki miasta poprzez aranżację projektową poszczególnych kamienic, a nie na zasadzie dowolnego doboru kolorystyki. Harmonizacja kolorystyki miasta zapewni właściwe oddanie architektury z podkreśleniem unikalnego zdobnictwa.

W przedstawionym programie rewitalizacji szczególnie wyeksponowano zadania, których realizacja przyczyni się do odtworzenia starej tkanki i dawnej świetności miasta. Należy jednak podkreślić, że przywrócenie funkcji uzdrowiskowej jest bardzo trudnym i skomplikowanym zadaniem i wymaga przeprowadzenia szeregu złożonych procedur administracyjno – prawnych.

Miasto Trzcińsko-Zdrój znakomicie nadaje się do roli miasta wypoczynkowego. Przyległe jezioro Miejskie (Trzygłowskie), alejki spacerowe, parki i otoczenie zieleni w znakomity sposób wpływają na wypoczynek, a unikalny mikroklimat służy poprawie zdrowia wypoczywających tutaj ludzi.

Dodatkowo w ramach działań wspierających podejmowane będą różnorakie działania zwiększające zdolność miasta do obsługi ruchu turystycznego jak np. szkolenia dla firm i bezrobotnych, promocja turystyczna, organizacja imprez kulturalnych o charakterze regionalnym – również cykliczne Dni Trzcińska-Zdroju – programy szkolne dotyczące ekologii, historii, dziedzictwa kulturowego, turystyki i wypoczynku.

Reasumując cały program można stwierdzić, że miasto Trzcińsko-Zdrój podobnie jak większość miast w Polsce, boryka się z szeregiem problemów związanych z postępującą degradacją obszarów miasta. Niedoskonały stan infrastruktury technicznej sprzyja negatywnym zjawiskom w sferze społeczno-gospodarczej. Wymaga to podjęcia kompleksowych działań, które doprowadzą do zahamowania procesów destrukcyjnych i stworzą warunki sprzyjające aktywności środowisk lokalnych, rozwojowi przedsiębiorczości i wzrostowi zatrudnienia oraz poprawie bezpieczeństwa w obszarach miasta zagrożonych patologią społeczną, w połączeniu z modernizacją lub budową infrastruktury. Opracowane w tym celu programy i projekty, określające zadania inwestycyjne, społeczne i ekonomiczne, powinny być ujęte w lokalnych programach rewitalizacji miast, co stworzy możliwość uzyskania wsparcia finansowego na ich realizację ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

IX. ZAŁĄCZNIKI

1. Mapa obszarów do rewitalizacji
2. Mapa obszarów ochrony konserwatorskiej
3. Mapa – sytuacja planistyczna
4. Mapa sieci dróg
5. Mapa obszarów problemowych z uwagi na stan środowiska
6. Zestawienie wniosków o umieszczenie projektu/działania w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Trzcianko-Zdrój